

Sygn. akt V CSK 125/17

POSTANOWIENIE

Dnia 20 września 2017 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Teresa Bielska-Sobkowicz

w sprawie z powództwa Przedsiębiorstwa [...] "P." Spółki
z ograniczoną odpowiedzialnością w K.
przeciwko V. Spółce z ograniczoną odpowiedzialnością w P.
o zapłatę,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 20 września 2017 r.,
na skutek skargi kasacyjnej strony powodowej od wyroku Sądu Apelacyjnego
w (...)
z dnia 28 października 2016 r., sygn. akt I ACa (...),

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

W związku ze skargą kasacyjną strony powodowej Przedsiębiorstwa [...] „P.” sp. z o.o. z siedzibą w K. od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...) z dnia 28 października 2016 r. Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Cel wymagania przewidzianego w art. 398⁴ § 2 k.p.c. może być osiągnięty jedynie przez powołanie i uzasadnienie istnienia przesłanek umożliwiających realizację publicznoprawnych

funkcji skargi kasacyjnej. Tylko na tych przesłankach Sąd Najwyższy może oprzeć rozstrzygnięcie o przyjęciu lub odmowie przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania. Dopuszczenie i rozpoznanie skargi kasacyjnej ustrojowo i procesowo jest uzasadnione jedynie w tych sprawach, w których mogą być zrealizowane jej funkcje publicznoprawne. Nie w każdej zatem sprawie, nawet w takiej, w której rozstrzygnięcie oparte jest na błędnej subsumpcji czy wadliwej wykładni prawa, skarga kasacyjna może być przyjęta do rozpoznania. Podkreślenia wymaga, że Sąd Najwyższy nie jest trzecią instancją sądową i nie jest jego rolą korygowanie ewentualnych błędów w zakresie stosowania czy wykładni prawa w każdej indywidualnej sprawie.

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżąca oparła na przesłankach uregulowanych w art. 398⁹ § 1 pkt 1, 3 i 4 k.p.c. Przesłanki te nie zostały spełnione.

Przedstawione w skardze istotne zagadnienie prawne, związane z przepisami art. 221 k.p.c., art. 6 k.c., art. 11 k.p.c. i art. 42 ust. 3 Konstytucji, odnosi się do skutków procesowych odmowy wdania się przez pozwanego w spór co do istoty sprawy oraz odmowy składania oświadczeń co do okoliczności podnoszonych przez powoda w sytuacji, w której pozwany powołuje się na ewentualne bezprawne działanie osób ze sobą powiązanych i powołuje się na to, że wykazywanie okoliczności dla niego korzystnych w procesie cywilnym stanowi jednocześnie przedstawianie okoliczności inkryminujących w toczącym się postępowaniu karnym.

Nieważność postępowania skarżąca upatruje w pozbawieniu jej prawa do obrony w postępowaniu przed Sądem Apelacyjnym przez naruszenie zasady przewidywalności zasad procesu cywilnego i zakazu zaskakiwania stron wynikiem postępowania. Zarzuty te dotyczą kwestii dowodzenia i ustalenia fikcyjności sprzedaży surowego oleju rzepakowego.

W ocenie skarżącej, Sąd Apelacyjny ponadto rażąco naruszył szereg wskazanych w podstawach skargi przepisów, uznając, że szereg zachowań pozwanej nie stanowi uznania długu oraz przyjmując, iż to na powódce spoczywa obowiązek dowodzenia braku zarzucanej przez pozwaną fikcyjności transakcji.

Rażące naruszenie prawa polegać ma również na oparciu na postanowieniach prokuratury ustaleń i ocen prawnych o fikcyjności stanowiącej podstawę roszczenia transakcji.

Skarżąca przedstawiła rozbudowane uzasadnienie, zawierające szczegółowe wywody prawne, mające wykazać zaistnienie powyższych przesłanek przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania. Uzasadnienie to, mimo swej obszerności, nie pozwala jednak uznać, że przytoczone przyczyny kasacyjne zostały wykazane.

Uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania sprowadza się w istocie do aktywności dowodowej w procesie, ustaleń faktycznych dotyczących niewłaściwego uznania długu i fikcyjności sprzedaży surowego oleju rzepakowego, opartych na ustaleniach prokuratury, a także do problemu dowodzenia przeciwnych okoliczności przez pozwaną, zasłaniającą się trwającym postępowaniem karnym. W rzeczywistości chodzi zatem o zakwestionowanie uznania przez Sąd drugiej instancji, że skarżąca nie udowodniła w toku postępowania, iż towar, którego dotyczą faktury zapłaty, został pozwanej wydany. Kwestia zaś, czy towar został wydany, zalicza się do sfery ustaleń faktycznych, a podnoszone zarzuty sprowadzają się do niedopuszczalnej w postępowaniu kasacyjnym polemiki ze stanem faktycznym. Ustawodawca wyraźnie uregulował, że w postępowaniu kasacyjnym Sąd Najwyższy jest związany ustaleniami faktycznymi stanowiącymi podstawę zaskarżonego orzeczenia (art. 398¹³ § 2 k.p.c.).

Niezależnie od powyższego należy zauważyć, że roszczenie powódki - jak zasadnie wskazał Sąd Apelacyjny - dotyczyło cesji wierzytelności mających wynikać ze sprzedaży oleju, a więc rzeczy oznaczonej tylko co do gatunku, zatem wymagane było, zgodnie z art. 155 § 2 k.c., przeniesienie jej posiadania na nabywcę poprzez fizyczne wydanie albo przekazanie dokumentów umożliwiających dysponowanie nią. Obowiązki dowodowe skarżącej sprowadzały się zatem do wykazania zarówno cesji jak i objętej nią rzeczywistej sprzedaży, w tym wydania rzeczy. Skarżąca tego nie dopełniła, próbując przerzucić ciężar dowodu na pozwaną poprzez skoncentrowanie ustaleń faktycznych na niewłaściwym uznaniu długu. Uznanie zaś długu (właściwe i niewłaściwe) nie kreuje zobowiązania,

a jedynie je potwierdza, nie jest abstrakcyjne i oderwane od rzeczywistości wykonanej czynności prawnej (zob. wyrok SN z dnia 9 kwietnia 2015 r., sygn. akt V CSK 398/14, OSNC Zbiór Dodatkowy nr C/2016, poz. 54, wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 21 listopada 2013 r., sygn. akt I ACa 783/13, www.orzeczenia.ms.gov.pl, por. także wyrok SN z dnia 8 sierpnia 2012 r., sygn. akt I CSK 25/12, www.sn.pl). W niniejszej sprawie stanowi jedynie wycinek ustaleń faktycznych, które nie potwierdzają roszczenia powódki.

Nie zachodzą zatem rażące naruszenia prawa, które skutkowałyby oczywistą zasadnością skargi kasacyjnej w stanie faktycznym ustalonym przez Sąd Apelacyjny, a rozstrzygnięcie przedstawionego zagadnienia prawnego - również z uwagi na ustalenia faktyczne - nie miałyby wpływu na wynik sprawy.

Nie zachodzi również nieważność postępowania przez pozbawienie skarżącej praw procesowych. Należy wskazać, że przyczyną nieważności postępowania wskazanej w art. 379 pkt 5 k.p.c. nie mogą być wadliwości w postępowaniu dowodowym, ani w ustalaniu stanu faktycznego (zob. wyroki SN z dnia 30 listopada 2016 r., sygn. akt III SK 67/15 i z dnia 7 maja 2009 r., sygn. akt IV CSK 513/08, www.sn.pl oraz postanowienie SN z dnia 7 listopada 2013 r., sygn. akt II PK 168/13, nie publ.). Tego natomiast dotyczy podnoszone przez skarżącą naruszenie zasady przewidywalności zasad procesu cywilnego i zakazu zaskakiwania stron wynikiem postępowania.

Wobec powyższego, na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c., Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji.